لە (کۆتایی عێراق)ی هاشم کۆچانی دا:

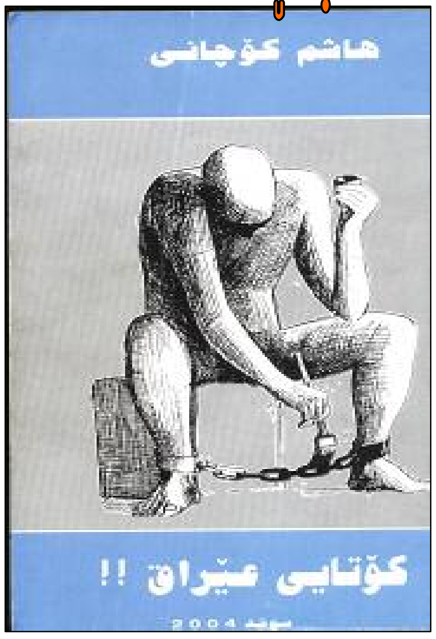

کەناڵەکانی تەلەفزیۆن گۆڕە بە کۆمەڵەکانی عیراق پیشان دەدەن. ئەمە دەوڵەتە یان دوورگەی گۆڕستانە؟! خێزانەکان بە دووی ئێسك و پروسکی خۆشەویستەکانیاندا عەودالن. دایکێك وێنەی کورە بیست ساڵیەکەی بەرزکردۆتەوەو ئایەتەکانی دڵی خۆی دەگێڕێتەوە: "سپێدەی بەیانی بوو ساڵی ١٩٩١ هاتن گویتان بۆ ٥ دەقیقەیەك دیبەین و کارێکمان پێیەتی.ئیتر بڕای بڕ نەمانبینییەوە.." لە دڵەوە دەداتە پڕمەی گریان". ئێستاش ئەم کیسە ئیسقان و خۆڵەم بۆ ماوەتەوەو دەڵێن تەرمی ئەوە، بەو پەتەش دەستەکانیان لە پشتەوە بەستبوو". چەپکێك ئێسك و پروسکی تر لە کیسەیەکدا خڕکراوەتەوە پێنج شەش هەڵماتێکیش بەسەر کیسەکەوە دانراون. تەرمی منداڵێکە لەکاتی گوللە باران کردن لەگەڵ کەس و کاریدا ئەو هەلاتانەی لە گیرفاندابوون.

١٨٢هەزار ئەنفالکراوەکانی کوردستانم بیرهاتەوە، کە لەناویاندا براو ئامۆزاو دەیان کەس و کاری منییان تیایە. منیش لەگەڵ دایکە جنوب نشینەکەدا گریام،ئاخر بۆ قڕکردن و کوشتاری بە کۆمەڵ و زیندەبەچاڵ کردن، کوردو نشینەکانی عیراق یەك گەلن.

کە چاڵە پڕ لە کەللسەرو خەرمانە ئێسقانەکانم بینی شەرم دایگرتم کە ئینسانم، شەرم دایگرتم کە بەڕەسمیی و دوور لە خواستی خۆم لە ناسنامەکەمدا ناوی ئەو دەوڵەتەی تیایە کە ئەم بانتاوانانەی بەرهەمهێناوە. کۆکردنەوەو زیندەبەپاڵکردنی دەیان هەزار خەڵکی مەدەنیی لە دەرەوەی بازنەی شەڕو بەوچەشنەی لەحەوت مانگی ئەنفالدا ئەنجامدران، مەگەر لەگەڵ هۆلۆکۆستی جووەکان و قڕکردنی ئەرمەنەکاندا بەراورد بکرێن.

بە ناچاری!

ن: هیوا ئەنوەر

- دراوسێیەکی ماڵی مامم لە تەیراوە وتی:
+ کۆفی ئەنان بەو زلو زەبلاحیەی خۆی، ڕێگای خۆشکرد کورەکەی ئەو هەموو سامان و داهاتەی عیراق بدزێ و ئێمە بۆ گلەیی لەو برادەرانەی خۆمان بکەین! خێر بە خوێش نەك بە!
- برادەرێکم وتی:
+ سیسرکەو مێش بە هیچ شێوەیەك کوشتنی جائز نیە، چونکە کوشتنی ئەم حەشەراتانە دەبێتە هۆی تێکچوونی ژینگەو هاوکێشەی زەوی، تۆ بڵێی ئەم برادەرە دڵسۆزی هاوکێشەی زەوی بێ، یان دەبێ بە هۆی ئاینیەکەیەوە بەزەیی بەم حەشەراتانە دابێتەوە، کەواتە تکایە دەس هەڵگرن لە کوشتنی هەموو زیندەوەرێك، جگە لە مرۆڤەکان.
- لە پیرێژنێکم پرسی ساڵانی پێشووتر ژیان هەروا بوو؟! بە هەڵکێشانی هەناسەیەکی قوڵەوە وتی:
+ سەردەمی فەرنجی و مەشکە، لە ئێستا خۆشتر بوو.
- وتم بۆ؟ گوتی:
+ چونکە کەس ڕقی لە کەس نەبوو- ئەوە هەر باسی ملشکاندنیش .....!
- هاوەڵێکی خۆمم بە شپرزەیی و نیگەرانیەوە، بینی و پرسیم ئەوە بۆ وا؟! وتی:
+ بە نیاز بووم موناقەسەی تەندەری کۆپیەکی یەکێك لە کۆلیژەکان بکەم و بەو مەبەستەی بە دەستی بێنم و چوار ساڵێك بەبێ گرفت کاری لەسەر بکەم... وتم ئێ چقەیدە چبوو؟؟.
ئاخێکی قوڵی هەڵکێشاو وتی:
+ دەبوو چەند لایەك بکەم و یەك لەوانە بەڕێوەبەرایەتی (......... !) گشتی بوو، ئەمەی خوارەوە بەشێکی ئاخافتنەکەیە جگە لە پرسیار لەبارەی مردووەکانیش، بەڵام ئێمە لێرەدا ناوی مردوو ناهێنن.
- ناوت؟ + فلان - ناوی دایکت؟ + فلانە، - باوك و دایکت چکارەن؟
+ باوکم فەرمانبەرە لە فلانە فەرمانگەو دایکم ژنی ماڵەوەیە.
- چەند براو خوشکت هەیە؟
+ سێ براو دوو خوشك
- براکانت چ کارەن و ژنیان هێناوە؟
+ کاری براکانم پێڕاگەیاندو وتم برایەکم ژنی هێناوە.
- برا ژنەکەت کچی کێیەو چ کارەیە؟ ئیتر هاوەڵەکەم شەکەت بوو وتی: هەزارو یەك لەو جۆرە پرسیارانەیان ئاراستە کردم و لە کۆتاییدا پێیان وتم: بڕۆ هەفتەیەکیتر وەرەوە. پاش ئەو ماوەیە چوومەوەو نەتیجەکەیم بردو سەیر دەکەم چیبوو بێ باشە؟! پرسیم چی؟! وتی: بۆ یەکێکی دیکە دەرچو بوو بەبێ هیچ لێکۆڵینەوەیەك دەزانی بۆ؟!
وتم: بۆ؟! وتی: چونکە شەریکی راگری کۆلیژەکە بوو.
لە یاریدەدەری پارێزگای هەولێرم پرسی:
- کێشەی بەنزین بۆ بەو ئاستە گەیشتوە؟! وتی:
+ خەڵکەکە چاویان چووە- هەر کوێ دەکەنەوە.
- دوای ساڵێك تێپەربوون بەسەر رووداوی ١ی شوباتی ٢٠٠٤دا دایکم گوتی کارەساتێکی مێژووی بوو، داوای لێکردین یەك بگرین و مانگی شوبات بۆ کورد شووم بوو لە دێر زەمانەوە!!!
- پێش پرۆسەی ئازادی عیراق نەوت و غاز دابەش دەکراو لە بازارەکانی رەشیشدا دەستدەکەوتن، وا بڕوا دوای هەڵبژاردن حەرام بکرێ لەخەڵکەکە!؟.
- ٣٠کانوونی دووەمی ٢٠٠٥ رۆژێکی پرشنگداری تۆمارکرد لە مێژووی دیموکراتیدا، گەر بە دەردی هەڵبژاردنی پەرلەمانی ١٩٩٢ لێ بەسەر نەیێت! وای دەبینم بە توافق ئیعلان بکرێ !!.

بە چاوی خۆم بینیم

ئەوەی جوان بوو:

شوان حوسێن ٢٤ ساڵ گەڕەکی کوردستان- هەولێر
جوانترین دیمەن لە گەڕەکی مامۆستایان بوو، کە خەڵك بەرەو سندوقی دەنگدان دەڕۆیشتن و لە پاشان بەرەو سندوقی ریفراندۆم دەهاتن و دەیانگوت حەز دەکەین کوردستان سەربەخۆ بێت.

فەرید تەنیا ٢٦ساڵ گەڕەکی رزگاری- هەولێر
خەڵکانێکی کەمئەندامم بەر چاوکەوت، بەو پەری پێخۆشحاڵی بەرەو سندوقەکانی دەنگدان دەهاتن.

بەکر ئەحمەد٥٦ساڵ گەڕەکی مامۆستایان- هەولێر
کە ئاڵای کوردستان و ئەو ئارامیەی لە کاتی دەنگدان بینیم.

سالار جەلال ٣٧ساڵ گەڕەکی مامۆستایان- هەولێر
یەکدەنگی خەڵکی کوردستان.

دەریا حەمەد ١٨ساڵ گەڕەکی برایەتی- هەولێر
کاتێك هەموو خەڵك، یەك دەنگ بێ جیاوازی، رەگەز، تەمەن، نەتەوەو ئایین بەرەو هەڵبژاردن دەچن، دەنگ بەوە دەدەن کە مەبەستییانە، بێ هیچ زۆر لێکردنێك.

ئەوەی ناشیرین بوو:

دەریا حەمەد ١٨ ساڵ گەڕەکی برایەتی- هەولێر
کاتێك لە پرۆسەکانی هەڵبژاردندا، منداڵان لیستی حیزبییان پێدەدرا! کە بیدەن بە خەڵك و خەڵك ناچار دەکران، بۆ دەنگدان بە لایەنێك!

سەنگەر محەمەد ١٨ ساڵ گەڕەکی برایەتی- هەولێر
کاتێك دەبینیم خەڵك ناچار دەکەن، دەنگ بۆ لایەنێك یان حیزبێك بدات....

ڕێباز رەشید ٢٥ ساڵان گەڕەکی رزگاری- هەولێر
یەك لە پارتە سیاسییەکان تادوا چرکەی هەڵبژاردن، پروپاگەندەکانیان بە شێوەیەکی نا ئاسایی بڵاو دەکردەوەو زەختیان لە بیرو رای خەڵك دەکرد.

ئەندازیار سامی خالید کاکە ٣٣ ساڵ گەڕەکی رزگاری- هەولێر
دیمەنێکی ناشیرین کە زۆر خۆی دووبارە دەکردەوە، پرسیارکردنی هەندێ لە دەنگدەرەکان بوولە ژمارەی ناوەندەکانی دەنگدانیان، ئەوەش مانای ئەوە دەگەیەنێ، کە ئاگایان لە پرۆسەکە بێئاگابوونە.

ئەمیرە تۆفیق ٢٠ ساڵ گەڕەکی شەهیدان- هەولێر
نەدەبوو وەرقەیان بە خەڵك بدابایە، چونکە هەر کەسەو رای خۆی دەردەبڕێ.

ن: سەلاح مەزن

هەر بە ڕێگاوە

نمەکی خەڵك بتانگرێ!

هەر رۆژێك بەر لە هەڵبژاردن، بەشێکی زۆری خەڵك دەیانگوت بەشداری لە هەڵبژاردن ناکەین و دەنگ نادەینە حیزبەکان، چونکە هیچیان بۆ ئێمە نەکردووە، هەندێکی دیکەشیان دەیانگوت لەبەر خاتری چارەنووسی کوردستان و کەرکوك دەنگ دەدەین بە کورد نەك حیزبەکان.

تەنانەت لە کەناڵەکانی میدیا ئەو نارەزاییی و رەتکردنەوەیە رەنگی دەدایەوەو، دڵەراوکێی لای حیزبەکان و بگرە لای خەڵکی وڵاتیاپارێزیش پەیدا کردبوو، نەبادا پرۆسەکە سەرنەگرێ، ئەوەش هەنگاوێك بۆ پاشەوەمانی دەبردەوە، رێگا بۆ هێزەکانی پاوانخوازی دەسەڵات و باندەکانی پاشوە چوون خۆشتر دەکرد.

بەڵام هەڵبژاردنەکان وێڕای کەم و کوڕی و پێشیلکاری بەسەرکەوتویی بەڕێوەچوون، رێژەیەکی بەرچاویش لە دەنگدەران بەشدارییان تێداکرد.

لێرەدا چەند شتێك مەزەندە دەکرێ:

یا ئەوەتە، ئەو میللەتەی ئێمە زێدەبەدەر عاتفییەو زوو گەرم دەبێ و سارد دەبێتەوە، دەتوانرێ بەخێرایی کاریگەری لەسەر دروست بکرێ و، لەرێگای دیماگۆگیەتی میدیاو بانگێشە و دروشمی بریقەدار و، خولقاندنی کەشەکانی ئاهەنگسازی و مەرگەساتەکانی رابردوو، وای لێبکرێ پێبکەنێ و واشی لێبکرێ بگریێ، تەنها ئەوساتەی لەیاد بمێنێ کە تێیدا دەژی، دوێنێ پڕ کوێرەوەری و سبەینێی نادیاری لەبەرچاو لێڵ بێ.

یانیش ئەو میللەتەی ئێمە، لە دڵسۆزی رادە بەدەری بۆ پاراستنی ئەو ئەزموونە تاڵەو، ئایندەی نادیارو چارەنووسی گەلی کورد، پێی لە جەرگی خۆی ناو بە نیازی دەنگدان بۆ لیستی ژمارە (١٣٠)ی هاوپەیمانی نیشتمانی کوردستان بەرەو ناوەندەکان بەرێکەوتن، بەڵام پاشان دەرکەوت دەنگدان بۆ لیستی پەرلەمانی کوردستان و پارێزگاکانیش بە گەرم و گەڕی بەڕێوە چووە.

لەو هاوکێشەیە، ئەوەمان بۆ دەردەکەوێ، یان ئەوەتە خەڵکەکە ئەو نارەزاییەی دەریدەبڕی بلقی سەرئاو بووە، لە ئاهەنگەکانی مەراسیمی هەڵبژاردن هەمووی لەبیرچۆتەوە، یان پرۆسەی هەڵبژاردنەکان دەستێوەردان و پێشیلکاری زۆری تێداکراوە، سەرباری هەموو ئەوانە، دڵسۆزی گشت توێژە جیاجیاکانی کوردستان، جێگای شانازییەو کە هەندە خەمخۆری ئاییندەی دیموکراسی و چارەنووسی گەلەکەی خۆیانن نابێ لە بیر بکرێن... ئەگەر کاری باشیان بۆنەکەن، نمەکەی وان بتانگرێ..